

Dennis Nørmark skriver overgearet om bistandsindsatsen i Zimbabwe

Begrebet 'afløbsproblem' ligger som en ledetråd i Dennis Nørmarks bog 'Harare', der over 411 sider stiller bistandsindsats i Zimbabwe for 13-14 år siden på spidsen i en fiktion, hvor omdrejningspunktet er, bistandshjælp ikke gavner en døjt, hverken for zimbabwære eller de, som er udsendt for at administrere bistanden. Foto: Sara Galbiati

LARS ZBINDEN HANSEN

Journalist

06.08.2025

BØGER // ANMELDELSE – Dennis Nørmarks velskrevne bog *Harare* rammer detaljer i udviklingsbistandsmiljøet, der snart er en saga blot, men måske skulle forfatteren have ladet krimiambitionerne være?

Harere

Forfatter: Dennis Nørmark

Forlag: Grønningen 1

Udkom d. 10. januar 2025

Første gang, jeg løb ind i begrebet 'afløbsproblem' var i 1992 i Uganda.

Her pumpede Danmark penge, materiel, mandskab, programmer og projekter ind i verdens dengang største donordarling, Uganda, som Winston Churchill for endnu

længere siden havde kaldt *Afrikas Perle*.

Umiddelbart kunne man tro, at et 'afløbsproblem' drejede sig om kloakker, slam, håndvaske eller ophobning af afvaskede hår under risten i brusekabinen, men jeg blev belært om, at problemet var langt mere alvorligt.

Nemlig at det handlede om budgetproblemer, om penge der ikke blev brugt. Særlig når slutningen af budgetåret truede, opstod der let panik i bistandsorganisationerne.

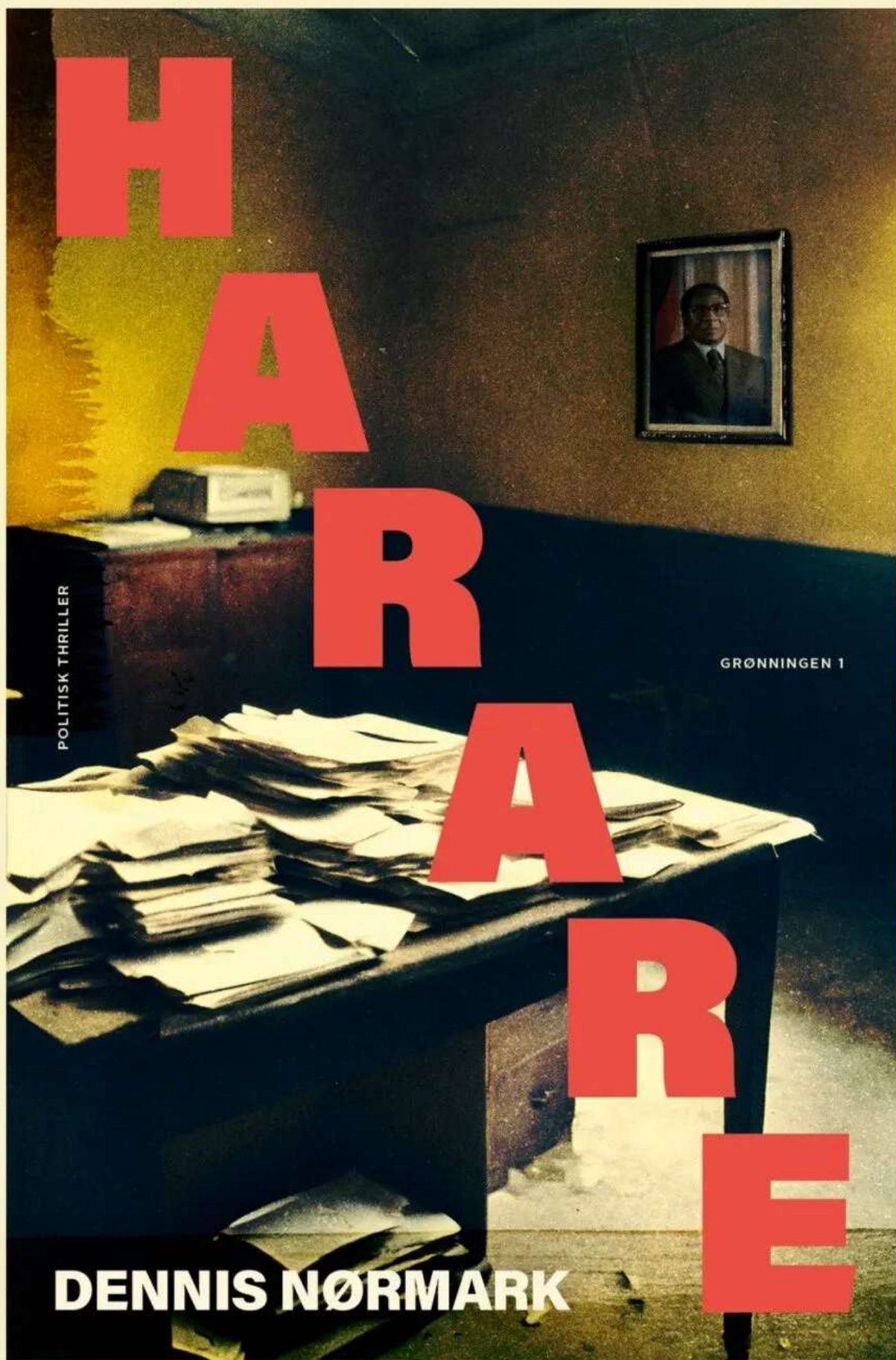
“Desværre ligger der et lag krimiplot igennem hele bogen, som virker tvivlsomt

Man skulle jo nødigt have, at det manglende forbrug aftegnede sig året efter og trak den samlede indsats ned og indikerede, at der slet ikke var behov for den tilmålte bistandshjælp.

Derfor var det med allerskyndsomst at få købt nogle ekstra firhjulstrækkere, computere eller andet dyrt materielt, der kunne bringe vejrtrækningen tilbage i regelmæssig rytme.

Nedløbsproblem

Begrebet 'afløbsproblem' ligger som en ledetråd i **Dennis Nørmarks** bog *Harare*, der over 411 sider stiller bistandsindsats i Zimbabwe for 13-14 år siden på spidsen i en fiktion, hvor omdrejningspunktet er, at bistandshjælp ikke gavner en døjt, hverken for zimbabwære eller de, som er udsendt for at administrere bistanden.

Eller som det lyder i en bemærkning i bogen: “det eneste, hendes chef tænker på, er at gøre donorerne glade, så han kan få endnu flere penge til at sende efter folk som Tim

og Bum (fiktive zimbabwære, red.) og de andre uduelige fjolser, der leder det her cirkusland!”

For bistandsfolkene gælder det i bogen, at de løber panden mod muren og misforstår og fejlfortolker og egentligt burde være blevet tilbage i hjemlandenes komfortzoner, så de undgik et særligt – skal vi kalde det – ’nedløbsproblem’ (undertegnedes tilføjelse til den brugte terminologi).

Det virker lidt overdrevet, men overdrivelse fremmer som bekendt forståelsen. Desværre er der andre elementer, som i bogen bliver lige lovligt overgearede. Det gælder, når Nørmark har sat sig for at kolportere en almindelig vedhængende myte om udstationerede bistandsfolk som nogle marinerede drukmåse, alle til hobe.

Det er trist, fordi nok er der blevet drukket meget i expat-miljøerne, men ikke mere, end det er almindeligt accepteret i Danmark.

Jeg ved det. Jeg var der, og i den forbindelse lægger jeg hånden på hjertet og erklærer, at jeg selv i perioder har levet helt op til Dennis Nørmarks karakteristik af de værste spritlamper men skal samtidig understrege, at langt de fleste kolleger i mine 18 år med udviklingsbistand i Afrika for danske som udenlandske organisationer ikke stak af som festaber og drukkenbolte i Dennis Nørmarks overdimensionerede version.

Der var såmænd tale om ganske almindelige gennemsnitlige familieliv og lidt af hvert blandet, såsom skabsveganere, folk med hang til en sund sjæl i et sundt legeme, frimærkesamlere og i en fyldig kategori folk med stor trang til safari.

Nu kan det selvfølgelig være, at Dennis Nørmarks beskrivelse er helt klokkeren for lige præcis det tidsrum lige præcis der i Harare, men det er alligevel synd for alle de andre, der rammes af den gamle bællemyte, der er i omløb (!)

Til gengæld har Dennis Nørmark sat sig godt ind i en masse andre elementer i bistandsmiljøet, kulturmødet og de problemer, der opstår, når vesterlændinge og afrikanere mødes i et uligt samarbejde og forsøger at fungere sammen.

Dennis Nørmark skriver genkendeligt

Bogen er fyldt med detaljer, som undertegnede genkender fra så mange sammenhænge i Afrika nord, syd, øst, vest, og det gør læsningen medrivende og underholdende – i hvert fald for sådan en som mig, og jeg er jo heldigvis ikke den eneste der har brugt en stor del af livet på at arbejde i Afrika.

Eksemplerne er mange, men her bare et: At blive mindet om en anden underholdende bog *The Man with the Key has Gone* kommer som en behagelig overraskelse på side 269.

Dennis Nørmark skulle have holdt sig til at beskrive bistanismiljøet, særligt nu hvor det snart er en saga blot, mener Lars Zbinden Hansen. Foto: Sara Galbiati

Vi er vist kun en meget lille håndfuld danskere, der kender Ian Clarkes herlige bog om oplevelserne som ung læge i det nordlige Uganda.

Det er bistands-Feinschmeckerei, der sender mindetentakler i alle mulige retninger, f.eks. til Clarkes forgænger som *the doctor* for expats i Kampala, den legendariske Dr. Gibbons.

Men ellers er de der alle sammen i bogen: bistandsfolkene. NGO'erne, diplomaterne, de FN-udsendte, de godhjertede, kynikerne, de håbefulde, de desillusionerede, de naive, de indlevende, de afvisende, små- og storracisterne, de fejludsendte, de gamle garvede, de nye umodne, analytikerne, praktikerne, de liderlige, røvhulschefen, ja og drukmåsene, og det er alt sammen herligt genkendeligt.

Desværre ligger der et lag krimiplot igennem hele bogen, som virker tvivlsomt, synes jeg, uden at være rutineret krimilæser. Der mangler noget logik og så fader plottet temmelig usandsynligt ud og optager alt, alt for meget af mange af de sidste sider.

Dennis Nørmark skulle have holdt sig til at beskrive bistandsmiljøet, særligt nu hvor det snart er en saga blot – udløbet – og kun bedagede tidligere Afrika-farere er tilbage og kan fortælle om tiden fra cirka 1960 til omkring 2020, hvor vi købte aflad for dårlig samvittighed over verdens fattigdom, og hvor den folkelige opbakning, deltagelse og debat omkring indsatsen var stor.

Man kunne i dag konkludere, at vi ikke længere har et 'afladsproblem'. Det er i hvert fald tæt på, at opmærksomheden er flyttet helt bort fra den nagende politisk korrekte samvittighed.

Og det skyldes måske, som det lyder i en salut hen mod slutningen af bogen: "Det her handler ikke om, om man er til højre eller venstre. Det handler om, at det ikke virker, det, du laver. Det, VI laver. Det virker ikke. Og det skal man fandeme ikke være hverken højre- eller venstreorienteret for at have et problem med."

[Klik dig videre til mange flere boganmeldelser lige her.](#)

Dagens udvalgte

Dennis Nørmark

POV Weekend

LARS ZBINDEN HANSEN

Lars Zbinden Hansen er journalist, har en professional master i Afrika-studier og er forfatter til bogen 'På kanten af asfalten – Fra Kampala til Niamey og retur'